

Nőuralom lesz a világhálón

A Medián felmérése szerint hamarosan több nő böngészik majd a neten, mint férfi. A hölgyek inkább a munkahelyükön használják a világhálót, és a női témákat feldolgozó oldalakat nézegetik. Szegedi sportlót és operaénekest kérdeztünk: neteznek?

KANCSÁR TÍMEA

Egyre több nő internetezik, előbb-utóbb aktívabb nethasználók lesznek, mint a férfiak - mutatja a Medián felmérése. A magyar internetezők nemek szerinti megoszlása munkanapokon már kiegyenlítődött, néhány éven belül, ha a tendencia nem változik, a gyengébbik nem képviselői gyakoribb vendégek lesznek a hálón, mint a férfiak. A statisztika azt mutatja, hogy a 15 év alatti és a 45-60 éves korosztályban több a nő az internetezők között. A jelenleg legtöbbet böngésző nő 59 százaléka 35 év alatti, és általában munkaidőben a női témákat feldolgozó oldalakat látogatja. Különösen népszerűek a bulvárhíroldalak, a baba-mama, a horoszkóp, a gasztronómiai és az egészséges életmóddal foglalkozó weblapok.

Szegedi sportlót és operaénekest kérdeztünk: neteznek-e?

- Utoljára kosárlabdacipőt rendeltem a netről. Így egy Jordan húszezer forintba kerül, itthon a boltokban akár a dupláját is ki kellene adnom érte - magyarázta az internetes rendelés előnyeit *Török Szilvia*, a Szeviép kosárlabdacsapatának játékosa. A 26 éves válogatott sportoló nagyon szeret internetezni, és hasznosnak tartja a technikát, de egyáltalán nem vált a rabjává. Három éve vásárolta a laptopját, amikor elkezdte a főiskolát. Így mindent egyszerűbben tud intézni a sulival kapcsolatban is. Kétnaponta megnézi az iwiwet: felvette-e valaki, vagy kapott-e üzenetet. Estéknként gyakran böngész a divatoldalakat, internetes sportlapok oldalait, és msn-ezik gyesen lévő sporttársával.

→ **CIPÓDÍVAT A NETEN.** Vajda Júlia szegedi operaénekes is „látogatja” az internetet hetente két-három alkalommal, már régóta van otthon asztali számítógépe. - Kényelmesebbé vált az életem. A színházi információkért, például a próbatábláért, nem kell bemennem a munkahelyemre, de a tévézési és olvasási szokásaimon egyáltalán nem változtattam, viszont a legfrissebb cipődívatot naprakészen nyomon követhetem az internetes boltok kínálatából - osztotta meg velünk a véleményét a világháló hasznáról a művésznő.

■ TÖRÖK SZILVIA GYAKRAN BÖNGÉSZI A DIVATOLDALAKAT Fotó: Schmidt Andrea

SZENT-GYÖRGYI ALBERT 70 ÉVE VETTE ÁT A NOBEL-DÍJAT (4.)

Egy élet témája: az élő állapot

■ SZEGEDEN LETT „CSAPATJÁTÉKOSSÁ” SZENT-GYÖRGYI ALBERT – MUNKATÁRSAIVAL AZ EGYETEMI INTÉZET ELŐTT

Fotó: Móra Ferenc Múzeum gyűjteménye

Orvos és az élet titkát kutató tudós, kitűnő tanár volt. De sportoló és szellemesen társalgó humanista is. Katonai dezertőr, aki kémregénybe illő fordulatokkal politizált. Sőt: sármos férfi, akit olyannyira elvarázsoltak a nők, hogy négyszer nősült életének 93 éve alatt. Ő Szent-Györgyi Albert, az egyetlen magyar, aki szülőföldjén élt és dolgozott, mikor szegedi professzorként elnyerte a Nobel-díjat – 70 évvel ezelőtt. Erre emlékezve és emlékeztetve villantjuk föl sorozatunkban Szent-Györgyi Albert ellentmondásos életének titkait.

ÚJSZÁSI ILONA

Az élet titka izgatta Szent-Györgyi Albertet. Egy életen át kutatta az élő anyag állapotát. Erre készítette föl magát a tudós vándorévek alatt. Kutatásai az akkori biokémia alapkérdése, az élő rendszerek energiaforrásául szolgáló oxidációs folyamatok megismerésére irányultak. Mire 35 évesen kinevezték Szegedre professzornak, harmincnál is több tudományos dolgozatot közölt a produktív, termékeny kutató.

Szegeden sziporkázott: a hexuron-savról vagy másképpen: aszkorbinsavról 1931-ben itt született cikkében jelentette be, hogy ez a C-vitamin. Nemzetközi ismertségét talán annak is köszönheti, hogy - egyéniségéhez híven - a Szegeden természetes úton, az általa kidolgozott módszerrel, a piros paprikából előállított kristályos anyagból, az aszkorbinsavból küldött minden olyan tudós, aki hasonló témával foglalkozott.

Szakmai elismerés, hogy először „csak” jelölték, majd 1937-ben el is nyerte az Orvosi és Élettani Nobel-díjat. Ezt - a közvélekedéssel ellentétben - nem a C-vitamin felfedezéséért kapta, hanem a „biológiai oxidációs

folyamatok kutatása terén elért eredményekért”, különös tekintettel a fumarinsav katalízis és a C-vitamin jelentőségének tisztázására”. Vagyis a korabeli biokémia alapkérdéseinek tisztázásáért.

” Nem az elméleti spekuláció, hanem a közvetlen tapasztalat, a kísérletezés embere.

tázásáért. A négy szénatomos dikarboxisavok oxidációs sorának felállítása a későbbi Citrát-ciklus egyik felének felfedezőjévé tette Szent-Györgyit.

Ha munkához látott, nagyon dolgozott. Gyakran már hajnali négykor

az íróasztalánál ült. Mégsem az elméleti spekuláció, hanem a közvetlen tapasztalat, a kísérletezés embere. Am egyszerre több témával is foglalkozott. Szegedi professzorsága idején három területen jutott jelentős eredményre. A C-vitamin azonosítása mellett a szöveti oxidációk elmélete terén hozott újat, továbbá a bioenergetika alapkérdése, az izom-összehúzóds biokémiájáról vallott elképzeléseket változtatta meg 1941 és 1943 közötti kutatásaival a miozin, az aktin, az aktomiozin azonosítása és az ATP szerepének tisztázása révén.

Csapatjátékos lett Szegeden a „prof”. Addig is bizonyította, képes együttműködni egy-egy tudóssal, de Szegeden tanítványok és munkatársak „hada” dolgozott irányításával, illetve mellette. A kora reggel kezdődő munkát, ebéd után, két óra körül megszakították: a „prof” együtt sportolt csapatával, így testileg és szellemileg felrészlülve tértek vissza laborbeli feladataikhoz. Délután ötkor a teaszeroban gyűltek össze: teázás közben az egyetlen tiltott témán, a tudományon kívül sok minden szóba került az irodalomtól kezdve, a politikán át a magánéleti problémáig. Az intézet könyvtárszobájában zeneesteket, szilveszteri multságokat tartottak - írja Szabó Tibor és Zallár Andor abban a kötetben, mely a szegedi évek keresztmetszetét adja. Nemzetközileg elismert tudóssá fejlődtek mellette első munkatársai: Banga Ilona, Laki Kálmán, Straub F. Brunó, Gerendás

→ **A PIROSPAPRIKA DIADALA.** „Főleg a magyar piros paprikának köszönhető, hogy olyan figyelemre méltó rövid idő - két év - alatt a C-vitamin a titokzatosság homályából az olcsó szintetikus termékek birodalmába került. Ma a C-vitamint alacsony áron, mázaszám állítjuk elő szintetikusán” - írta Szent-Györgyi az Egy biológus gondolatai című művében. **MÁSOK MONDTÁK.** „Olyan magas színvonalra emelte intézetében a csoportmunkát, amire nem volt példa addig. Olyan baráti, szellemi együttést teremtett maga körül, amelyben nem kellett elhalványulnia az egyes résztvevők egyéniségének a nagy tudósé miatt, és éppen ezért vált magas színvonalúvá a csoport tevékenysége” - emlékezett Bagdy Dániel Szent-Györgyre 1986-ban az Élet és Tudományban.

Mihály, Huszák István és Guba Ferenc.

A Szegeden fölvetett témákon továbbhaladva az emigráció negyven éve alatt - többek között - izomkutatással foglalkozott, és a ráknak, annak a gyilkos kórnak a lényegét és ellenszerét kereste, amely elragadta tőle szeretett második feleségét, Mártát és egyetlen gyermekét, „kis Nellit” is. Akkoriban már „ismeretterjesztő” cikkeket is írt, némelyike címe beszédes: Az élet lényegéről, Az élet jellege, Az anyag élő állapota.

MINDENTUDÁS EGYETEME – SZEGED: SERES LÁSZLÓ

Energiaellátás és környezetvédelem

Hogyan elégíthető ki a növekvő energiaigény? Miért nem alkalmazzák az alternatív energiaformákat? E kérdésekre is válaszol a Mindentudás Egyeteme – Szeged szerdai előadásán Seres László egyetemi tanár (SZTE JGYPK Kémia és Kémiai Informatika Tanszék).

MUNKATÁRSUNKTÓL

A XXI. században az energiafelhasználás további drámai növekedése várható, indokolt az utóbbiakra fokozott figyelmet fordítani.

A növekvő energiaigény kielégítésének jelenleg legolcsóbb módja a fosszilis tüzelőanyagok használatának fokozása. Minden, az energiaellátással kapcsolatos középtávú prognózis ezzel számol. A fosszilis tüzelőanyagok használatát korlátozó megállapodások előnyös hatását (fej-

lett országok) messze túlkompensálja a fejlődő országok növekvő emissziója.

Általánosan elfogadott az alternatív (nem fosszilis) energiaforrások elterjesztésének gondolata. Technikai-műszaki nehézségek, rövid távú gazdaságossági megfontolások miatt ezek alkalmazása csak lassan terjed.

Hazánk helyzete az energiafelhasz-

nálás tekintetében sajátos: gazdaságunk energiahatékonysága rossz, épületeink hőszigetelése messze elmarad a kívánatostól és lehetségestől.

A javasolt hazai forgatókönyvek többsége helyesen látja az alapvető problémákat, és javasol különböző stratégiákat ezek megoldására. Viszont alig fordít figyelmet az előre nem látható, ám lehetséges eseményekre.

A Mindentudás Egyeteme - Szeged előadása szerdán 18 órakor kezdődik Szegeden az egyetemi JATIK kongresszusi termében (Ady tér 10.). Ez - felvételről - pénteken és vasárnap este fél nyolctól látható a Városi Televízió Szeged műsorán. A Mindentudás Egyeteme a Magyar Tudományos Akadémia tudományos vezetésével és a Magyar Telekom társadalmi szerepvállalásával jött létre.

Magyar
Tudományos
Akadémia

Magyar
Telekom